

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

8477 2314-6
ՀԱՍՆՈՒՍԱՇԽԻ ՅԵՐՐՈՐԴ ՊԼԵՆՈՒՄԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Ո. ՎՈԼՔԻՆԱ

**ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ
ԿՈՒԼՏԱԺՈՒՏԱՆԻ
ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅՈՒՄԸ**

1930

ՈՒՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԼՈՒՍԱՇԽԻ ԿԵՆՏՐԱԼԶՈՒԹՅԱՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ

✓
ՀԱՍԼՈՒՍԱՇԽԻ ՅԵՐՐՈՐԴ ՊԼԵՆՈՒՄԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

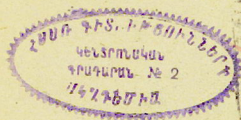
374.3

Ո. ՎՈԼԺԻՆԱ

**ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ
ԿՈՒԼՏԱԺՈՒՍԱՆՔԻ
ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅՈՒՄԸ**

17673
A I
4399

1930

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԼՈՒՍԱՇԽԻ ԿԵՆՏՐԱԼԻԶԱՆԻԹՅԱՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ

ՀԱՅՊՈԼԻԳՐԱՖԻ ՏՊԱՐԱՆ
ՊԱՏՎԵՐ № 3595
ԳՐԱՌԵՊԳԼԻՍ. 5340 (Բ).
ՏԻՐԱԺ 1050

ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ

Միանշամայն անվիճելի յե, վոր կուլտուրական շինարարությունը մեզ մոտ հետ ե մնացել արդյունաբերության և դյուղատնտեսության որ ավուր դարգացող սոցիալիստական շինարարությունից: Մեր յերկրի տնտեսական զարգացման առանձնահատկությունը նրանումն ե, վոր թե արդյունաբերությունը և թե դյուղատնտեսությունը կառուցվում են բարձր տեխնիկական բաղայի վրա: Իսկ սոցիալիստական տնտեսության տեխնիկան միլիոնավոր կուլտուրական, գրագետ, քաղաքականապես գիտակից շինարարներ ե պահանջում, տեխնիկապես գրագետ գյուղացիներ: Սոցիալիստական տնտեսության տեխնիկան արդյունաբերության և դյուղատնտեսության համար նոր և ուժեղ հրամանատարական կազմի պահանջ ե դնում:

Այսպես փոչված հոգևոր կուլտուրայի զարգացումը կախված ե մատերիալ կուլտուրայի զարգացումից, բայց ներանց մեջ դոյություն ունի փոխազդեցություն, վորը արտահայտվում ե նրանով, վոր մատերիալ կուլտուրան ել իր հերթին կարող ե զարգանալ միայն գիտության, կուլեկտիվ հասարակական հոգեբանության և վորոչ կարողությունների առկայության դեպքում:

Հեղափոխությունը տվեց սքանչելի փաստեր այն մասին, թե ինչպես բանվոր-դասակարգը կարողանում ե կենտրոնաց-

նել իր ուժերը և իր կամքը ճակատամարտի վճռական դիրքում, ուժեղ պայքարի խրամատներում, և թե ինչպես պրոյեկտորիատը փայլուն հաղթանակներով և դուրս յեկել այդ դիրքերից: Մենք ունեցել ենք ռազմական, պարենավորման, արանսպորտի ֆրոնտներ, մի խոսքով շատ ֆրոնտներ ենք ունեցել: Այդ ֆրոնտներումն էլ կենտրոնացվել են ուժերը, միջոցները, այդ ֆրոնտներին համար կազմվում եյին ընդհանուր ստրատեգիական պլան, բանվոր դասակարգը յիշրում էր դժվարությանները և արագ տեմպերով առաջ շարժվում:

Մարտական այս մեթոդները պետք և փոխադրվեն նաև կուլտուրական շինարարության ֆրոնտը: Վոչ վոք տարակարծիքի չե այն մասին, վոր կուլտուրական շինարարությունը սոցիալիստական շինարարության նեղ տեղերիցն և, և վոր աշխատանքի այդ նեղ տեղը կարող և արգելակ դառնալ բանվոր դասակարգի հետագա արշավի գործին: Բայց այնուամենայնիվ դեռ շատ քիչ բան և արվում, վորպեսպի կուլտուրական շինարարությունը իր տեմպերով համընթաց լիներ սոցիալիստական շինարարության ընդհանուր տեմպերին:

Կուսակցության 15-րդ համագումարը ավելի կուլտուրական հեղափոխության լողունդը, մի լողունդ, վոր մարտական և, պայքարի և դրոհի լողունդ և:

Մենք տնտեսությունից արմատախիլ ենք անում կապիտալիզմի մնացորդները, մենք կուլակի, վորպես դասակարգի վոչնչացման ածուր կուրսն ենք վերցրել,—այդ լողունդը պետք և լինի նաև կուլտուրական ֆրոնտում:

Ակտիվանում և բուրժուական իդեոլոգիան: Նրա կրողները աշխատում են պահպանել իրենց ազդեցությունը մասսաների վրա, խոչորացնել իրենց կադրը, պահպանել իրենց դիրքերը դիտության և արվեստի մեջ: Յեվ յեթե մենք ունենք հաղթանակներ դասակարգային պայքարի տնտեսական

ընազավառում, ապա դեռ մենք չափազանց շատ մեծ պայ-
քար ունենք մղելու կուլտուրական ֆրոնտում բուրժուական
իդեոլոգիայի դեմ:

Վորո՞նք են կուլտուրական ֆրոնտի դանդաղաչարժու-
թյան պատճառները:

Լենինը կոտակերացիայի մասին գրած իր հոդվածում ա-
սում էր. «Մեզ համար այժմ արդեն բավական է այդ կուլ-
տուրական հեղափոխությունը, վորպեսզի լիովին սոցիա-
լիստական յերկիր լինենք, բայց մեզ համար այդ կուլտուրա-
կան հեղափոխությունը կապված է և զուտ կուլտուրական
տիպի (քանի վոր մենք անդրապետ ենք) և մատերիալ տիպի
չափազանց մեծ դժվարությունների հետ, քանի վոր կուլ-
տուրական դառնալու համար, հարկավոր է արտադրական
մատերիալ միջոցների զարգացում, հարկավոր է վորոշ մա-
տերիալ բաղա» (18 հատ., 2-րդ մաս, էջ 145, հրատ. 1923 թ.):

Կուլտուրական շինարարության առանձին ընադավառների
համար հեղափոխությունը ստեղծեց աշխատանքի նոր մեթոդ-
ները-կուլտարչավներ: Այդ միջոցները մեզ հնարավորություն
են տալիս արագ զայլերով առաջ մղել հետ մնացած ընադա-
վառները: Անդրադիտության վերացման համար պատաս-
խանատու բոլոր կազմակերպությունների ուժերն ու միջոց-
ները միացվում են այդ ֆրոնտում: Կուլտ արչավը անդրա-
դիտության դեմ հնարավորություն տվավ շատ առաջ Ժար-
մելի և հետեվում թողնել այն տեմպերը, վոր մենք ունեյինք
այդ ընադավառում մինչև այժմս:

ԿՈՒԼՏՈՒՐԱԿԱՆ ՖՐՈՆՏԸ ԲԱՆՎՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՖՐՈՆՏԵ Ն

Հիմա մի շարք կազմակերպություններում բարձրանում է
կուլտուրական շինարարության միասնական պլան ստեղծե-
լու հարցը: Այս հարցը դրել է ինքը կյանքը: Համատարած

կուլեկտիվացման մի շարք շրջաններ այդ հարցին մոտենել են ընդհուպ և արդեն լուծում են այդ խնդիրը:

Նաղեթղա Կոնստանտինովնան, պլենումում ունեցած իր յեկույթում, պատմում եր թե ինչպես Որեսխովո Զույեվում ստեղծվել և «դրադարանային կոլտնտեսություն»: Որեսխովո Զույեվի շրջանի բոլոր կազմակերպություններն ու հիմնարկները միացրել են իրենց աշխատանքի ծրագրները, դրքերի ֆոնդերը, միասնություն են ստեղծել կոմպլեկտացման դործում, և այդ դործը արդեն տվել է իր արդյունքները — դրքերի արագ շրջանառություն, ընթերցողների ավելի լավ սպասարկում, ավելի լավ և ավելի լրիվ կոմպլեկտավորում և այլն:

Կուլտուրական հեղափոխության ստեղծած աշխատանքի այս ձևերը պետք է կիրառվեն կուլտուրական շինարարության բոլոր բնագավառներում:

Մեր միությունը ամբողջ պրոֆչարթման առաջ հարց պետք է դնի, վորպեսզի պրոֆմիությունները կազմակերպված ձևով մասնակցեն կուլտուրական շինարարության ընդհանուր պլանի կատարմանը և միացյալ ջանքերով ողնեն վերացնելուն տեղերը, լցնեն ճեղքվածքները և ստեղծեն հարկավոր տեմպերը կուլտուրական ֆրոնտում:

Պրոֆաշխատանքների մեջ կուլտ լուսավորական աշխատանքների դժուր վերակառուցումը ընթանում է չափազանց դանդաղ:

Պրոֆմիությունները վերակառուցվում են խթաններով: Համկոմկուսի կենտկոմը դիրեկտիվ տվեց անդրադիտության վերացման մասին — պրոֆմիությունները հնթացս (на ходу) վերակառուցվում են, իրենց ուսի վրա վերցնելով անդրադիտության վերացման աշխատանքների մի մասը, հնթացս վերանայում են նախահաշիվները, հնթացս ընդարձակվում և այն աշխատանքը, վոր միությունները պարտավոր եյին կատարել, բայց կառարի են չափազանց դանդաղ:

ՀԿ(բ)Կ Կենտրոնի նոյեմբերյան պլենումը տված Հաջորդ խթանը պրոֆմիուլթյունների կուլտ աշխատանքների համար: Նոյեմբերյան պլենումը պարտավորեցնում է ՀԱՄԿԽ-ին ապահովել բանվորների նախապատրաստումը ԲՈՒՀ-եր մըտնելու համար, այդ աշխատանքները կատարելով իր միջոցներով և իր ուժերով:

Այս բուլեյիս Ժողովոսորհի կառավարական կոմիտայում մշակվում է տարրական ընդհանուր ուսում մտցնելու հարցը: Կետերից մեկով նախագծվում է, վոր պրոֆմիուլթյունները իրենց միջոցները պետք է 10 տոկոսով ծախսեն ընդհանուր ուսուցման դործի վրա ապահովելու համար բանվորների և աշխատավոր ազդարնակչության յերեսխաների ուսումը: Սա մի նոր խթան է, վորպեսզի պրոֆմիուլթյունները վերականուցեն իրենց կուլտաշխատանքները:

Ինչո՞ւմն է կուսակցության տված վորոշումների իմաստը: Հիմնական իմաստը նրանումն է, վոր մեր հնդամյա կուլտուրական շինարարության պլանը պետք է իրագործվի նաև պրոֆմիուլթյունների կողմից: Իրենց կուլտաշխատանքներով պրոֆմիուլթյունները պետք է լուծեն կուլտուրական շինարարության ընդհանուր խնդիրները, շեշտը ավելի ուժեղ դնելով աշխատանքների քաղաքական ընազավառների վրա:

1928 թ. պրոֆմիուլթյունները կուլտաշխատանքների վրա ծախսել են 135 միլիոն ուրբլի: Մեր միությունը ծախսել է 4,5 միլիոն ուրբլի: 1930 թ. համար բոլոր միությունների կուլտաշխատանքների համար նախատեսված է 230 միլ. ո., իսկ մեր միության դծով—9 միլիոն ուրբլի: Սրանք այնպիսի հսկայական գումարներ են, վոր իրավունք են տալիս պրոֆեսիոնալ կազմակերպված բանվորին հարց դնել պրոֆմիությունների ղեկավարների առաջ, ի՞նչ էք, ընկերներ, ստեղծել այդ գումարներով: Ի՞նչ կուլտուրական արժեքներ՝ ի՞նչ

գործ եւ իրող կատարել վորպեսզի մեր սոցիալիստական շինարարության տեմպերը ավելի արագանան :

Դժվար եւ պրոֆմիսությունների համար բավարար պատասխան տալ դրված հարցերին :

1928 թ. պրոֆմիսությունները իրենց միջոցների 570/0-
ծախսել են գեղարվեստական և ֆիզկուլտաշխատանքներ
վրա, իսկ արտադրական լուսավորության վրա միայն 0,50/0
Ուրիշ խոսքով ասած, կուլտուրական շինարարության կա-
րեւորագույն բնագավառում—բանվորներին և բատրակ—չբա-
վոր գյուղացիներին տեխնիկապես զբաղեաւ դարձնելու գոր-
ծում միությունները համարյա թե մոչինչ չեն արել :

Անդրադիտության վերացման գործի վրա պրոֆմիսու-
թյունները 1928 թ. ծախսել են իրենց միջոցների 10/0-ը : 1929
թ. այս սխալը մի փոքր ուղղված ե և տոկոսը հասցրված է
10—15-ի, սակայն մյուս հոգւածներով ծախսերը նույնն են
մնացել : Ծանրության կենտրոնը դարձյալ ընկած ե գեղար-
վեստական աշխատանքի վրա և չափազանց փոքր են այլ
գումարները, վոր միությունները ծախսել են միության ան-
դամների քաղաքական և արտադրական դաստիարակության
վրա :

Պրոֆմիսությունները, վոր բանվորական միլիոնավոր
մասսաների կազմակերպողն են, իրենց բոլոր հնարավորու-
թյունները չեն ոգտագործել կուլտուրական շինարարության
ֆրոնտում մասսաների շարժում ստեղծելու համար :

Պրոֆմիսությունները մինչև հիմա ել դնում են «միության
անդամների կուլտուրական պահանջները» բավարարելու գը-
ծով : Այս պոչական լոզունգը դեռ ևս շատ պրոֆդեկավա-
տների կուլտ աշխատանքների առանցքն ե կազմում :

Այժմ կատարվում ե պրոֆկազմակերպության ստրուկ-
տուրայի վերակառուցում : Ամբողջ խնդիրը նրանումն ե,

վորպեսզի իրոք այդ վերակառուցումը կազմակերպչորեն ամրապնդեր պրոֆմիությունների յերեսը դեպի արտադրություն շրջելու լողունը և պրոֆմիությունները վերակառուցվելին այնպես, վոր աշխատանքները ըստ ելության արտադրության շահերը:

Կուլտուրական շինարարության ֆրոնտը ընդհանուր և ամբողջ բանվոր դասակարգի համար և այս ֆրոնտում հարկավոր և աշխատել փոխադարձ մաքսիմալ ոգնությամբ և պրոֆմիությունների միասնական ջանքերով: Մեր միությունը չի կարող իրադրծել իր առաջ դրված խնդիրները, յեթե մեզ ոգնության չզան ինդուստրիալ միությունները: Մեր դպրոցի պոլիտեխնիկացիայի, աճող սերնդի կոմունիստական դատարարակության, պրոպագանդայի կազմակերպման և այլ հարցերը մենք չենք կարող լուծել, յեթե մեզ ոգնության չզան բանվոր դասակարգի այլ ջոկատները ընդգրկող պրոֆեսիոնալ միությունները:

Բայց, մյուս կողմից, կուլտաշխատողների հիմնական մասան ընդգրկող մեր միության կարիքը պետք և զգան մեղադարձները, մանածադրծները և դյուղատնտեսական բանվորները ու մյուս միությունները, վորոնք ընդհուպ մոտեցել են կուլտուրական շինարարության հարցերին: Մինչ ալժամ պրոֆմիությունները ողակվել են միայն իրենց պրոֆեսիոնալ խնդիրների շրջանակներով: Միությունների փոխհարաբերությունների նոր ձևվերը—փոխադարձ ոգնության ձևվերը, արդեն սկսում են շոշափելի դառնալ: Յեվ կազմակերպչական վերակառուցման ու «յերեսը դեպի արտադրություն», լողունդի իրադրծման ժամանակ ել ավելի ուժեղ կզգացվի պրոֆմիությունների փոխադարձ կապի անհրաժեշտությունը:

Այդ տեսակետից՝ կուսակցության կենտկոմը ճիշտ դրույթ է տվել: Անդրադիտության վերացման մասին դիրեաիվ տա-

լիս նա արձանագրել է «վոր ավելի ուժեղ միությունները անգրագիտության վերացման գործի մեջ պետք է նյութապես ոգնեն տնտեսապես թույլ միություններին»։ Գրադարանային աշխատանքների մասին տրված դիրեկտիվում նա գրել է ընդհանուր ոգտագործման համար բանալ բոլոր կազմակերպությունների և հիմնարկների գրադարանների դռները... Կազմակերպել գրադարանների մեջ գրքերի փոխանակում... Հետագայում գրքեր ձեռք բերելու ժամանակ նկատի առնել դաշնազան տիպի գրադարանների դիֆերենցիացիան»։

Մեր միության պրակտիկայում լայն չափերով պետք է ոգտագործել այս դիրեկտիվները։

Մեր միության կենտրոնը պայմանագիր է կնքել դյուդանտամիության կենտրոնի հետ։ Այդ պայմանագրի քաղաքական իմաստն այն է, վոր դյուդում աշխատող յերկու հիմնական միություններ միացնում են իրենց ուժերը դյուդի սոցիալիստական վերակառուցմանը ոժանդակելու համար։ Նրանք այդ աշխատանքները չեն կարող կատարել, յեթե նրանք սերտորեն իրար չկապեն իրենց կուլտաշխատանքները։

Պետք է ջարդել համքարության շրջանակները, վորոնք մինչև այսօր դոյություն ունեն պրոֆկազմակերպությունների մեջ։ Պետք է սերտ կապ ստեղծել միությունների մեջ և կնքել պայմանագրեր, փոխադարձ պարտավորություններ վերցնել, շեփություն վեցնել, բրիգադներ կազմել և այլն, վորպեսզի միահամուր ջանքերով կարողանանք առաջ դնալ կուլտուրական շինարարության ֆրոնտում։

Առաջին սկզբունքային հարցը, վոր մենք պետք է այս պլենիումում վճռենք և դնենք ամբողջ պրոֆչարժման առաջ, դա կուլտշինարարության միասնական պլան ստեղծելու հարցն է, վորի մեջ պրոֆմիությունները պետք է ունենան կազմակերպված մասնակցություն, կուլտշինարարության

հիմնական քաղաքական խնդիրները պետք է արտացոլեն պրո-
ֆեսիոնալ կուլտալիստանքի հնդամյակում :

Յերկրորդ սկզբունքային հարցը, վոր դարձյալ գրվում
է այս պլենումի առաջ դա պրոֆմիությունների փոխադարձ
կապն է և փոխողարձ ոգնությունը կուլտալիստանքների
մեջ :

Այս հարցերը մեր միությունն է դնում, վորովհետեւ մեր
միության անդամները կուլտուրական շինարարության հիմ-
նական կադրերն են : Մեր միությունը յերեսը դեպի արտա-
քություն շրջելիս ավելի լավ ու պարզ է տեսնում թե ինչ
դասաներ դեռ ունենք մենք այդ Փրոնտում, այդ տեսակե-
րից մեր միությունը այդ խնդիրները ամբողջ պրոֆչարժման
առաջ դնելու նախաձեռնողը պետք է լինի :

ՈՒՍԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՅԵՎ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ
ՎԵՐԱԶԻՆՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ի՞նչ խնդիրներ են դրված մեր կուլտ-լուսավորական աշ-
խատանքներում և ինչպիսի պետք է վերականգնել այդ աշ-
խատանքները :

Կուլտ-լուսավորական աշխատանքները մեջ ունեցած մեր
խնդիրները բոլորում են այն ընդհանուր խնդիրներից, վոր
ված են մեր միության առաջ : Այդ ընդհանուր խնդիրները
վակերպվել են մեր միության կենտկոմի 3-րդ պլենումում :
Հետո՞ք ասված է, վոր մեր միությունը իր վրա յե վերցնում
կուլտուրական հեղափոխության իդեոլոգիական բովանդա-
թյան, վորակի և տեմպի պատասխանատվությունը : Այդ
ոչ ուղղամիտների մեջ արձանագրված է, վոր լուսաշխատավոր-
քը պետք է բոլոր կուլտ-լուսավորական հիմնարկները
դժնեն կոմունիստական դաստիարակության իսկական ու-
նենք : Այդ խնդիրները մենք պետք է իրագործենք և մեր
կուլտուրական աշխատանքներով :

Ի՞նչ դրութեան մեջ եւ այս թողեցիս մեր կուլտ-կրթական աշխատանքը: Նա դեռ ևս միջոց չի հանդիսանում մեր առաջ դրված խնդիրների իրադրոժման համար, մեր կուլտ-կրթական աշխատանքը ինքնանպատակ եւ դառել, նա ամփոփվել եւ իր պատշանի մեջ, վորտեղ կուլտաշխատանքների առանձին տեսակները իրար հետ վոչ մի կապ և առնչութիւն չունեն:

Լատի աշխատանքներում չկա մի ընդհանուր խնդիր, վորը կաղմեր այն վողնաշարը, վորի շուրջ կուլտ-կրթական թուր տեսակի աշխատանքները կոմպլեկսացվելին հիմնական խնդրի իրադրոժման նպատակով, լուսաշխատավորների վրա համապատասխան դաստիարակչկան ներդրոժութիւն ունենալու համար:

Յաղմակերպվում եւ քաղաքական մի զեկուցում, իսկ դրանից հետո հրամցվում եւ կամ աղնվականութեան ետլխայի յերաժշտութիւն, կամ Յեսենինի անկումային տրամդրութիւնների եւ կամ պարզապես յերաժշտական վորեւ խալտուրա: Միութիւնը մշակում եւ հնդամյակը, պաՖոսով եւ վարակում միութենական մասսաներին այդ հնդամյակի շուրջ, իսկ կերպարվեստի խմբակը, կտրված տեղից ու ժամանակից, դրաղված եւ մերկ նատուրչիցաներ նկարելով, տուրիզմի խմբակը ամբողջովին մխրճվել եւ անցյալի մեջ եւ զրաղված եւ հնութիւնների, յեկեղցական հնութիւնների պեղումներով եւ այլն:

Պետք եւ պրոֆեսիոնալ կուլտ-կրթական աշխատանքների թուր տեսակները ի սպաս դնել մասսաների կոմունիստական եւ արտադրական դաստիարակութեանը: Յեւլ հենց մեր միութեան համար աշխատանքի այդ դրութիւնը, ավելի հեշտ եւ իրադրոժել, այդ հիմնական խնդիրը արտադրական խնդիրների հետ կապելով:

Յերբ վորեւ քաղաքական կամպանեա յե տարվում, վորի

չուրջ հարկավոր ե համախմբել պրոֆմատոսայի ամբողջ ու-
շադրությունը և ուժը, սովորաբար կուլտաշխատողները ա-
սում են. «Դուք խանդարում եք մեր կուլտ-կրթական ոլա-
նավորված աշխատանքը»:

Յերբ տարվում ե հավաքական պայմանագրերի կնքման
կամ պանիան և հարկավոր ե այդ կամ պանիան սպասարկել
կուլտ-կրթական ձեռնարկումներով, մեր կուլտ-բաժնական-
ները բավականանում են միայն մի յերկու լոզունգ կախելով
և նվազախումբը հրավիրելով ու միայն դրա մեջ են տեսնում
իրենց խնդիրը, վախենալով դուրս գալ իրենց կեղծվից:
Նրանք այդ կեղծվից դուրս են գալիս տհաճ, տեմպերում ու-
շանում են:

Իսկուր հաշվետվություններում և ինֆորմացիաներում
փայլում ե. «ԱՍՏ, կուլտ հանձնաժողովները վոչինչ չեն ա-
րել, իրենց ձեռնարկներում ուշացել են: Ուժեղացնել, զար-
գացնել, խորացնել և այլն»:

Ժամանակ ե արդեն վերջ տալու այս ամենին: Ժամանակ
ե, վոր պատասխանատվության կանչվեն կուլտաշխատող-
ները: Ժամանակ ե, վոր սովորենք կուլտաշխատանքների
վրա նայել վորպես պրոֆաշխատանքների կարեվորագույն
բնագավառի վրա:

Իսկ ինչպե՞ս պետք ե մեր կուլտաշխատանքներում իրադու-
րենք այն խնդիրները, վոր դրված են մեր պրոֆմիտլություն-
ների առաջ: Վո՞րն ե այն հիմնական ողակը, վորից պետք ե
հիմա բանել, վորպեսպի մեր ամբողջ կուլտկրթական աշխա-
տանքների յերեսը չըջենք դեպի արտադրությունը:

Մենք ճեղքվածք սանենք այն պահանջների, վոր դրվում
են կուլտկրթական հիմնարկների առաջ և այն հնարավորու-
թյունների միջև, վոր ունեն լուսաշխատավորները այդ պա-
հանջները ըավարարելու համար: Դպրոցի պոլիտեխնիզա-

հավաքում, շիրք ամուսն: Սուտ ես խոսում: Ես պետությունը քունն ա՛ Մեծլում-բեգի աղա Լըշակինը, նրա ամինն ու դայինը:

— Ո՛ձ... ոձի աղա... Հազար դեպեղիններով անտառ ու հող ունեք, ընչի յեք մի որավար հողի կատար գեղըցուն ձեզ հավասարեցնում... Դե յեթե պետութենը հավասար պոլորինս ա, թող ծեր անտառը մեզ հետ բարաբար կես անի... Թող հողը պատին անի...

— Մենք հաղաղություն ենք ուզում: Դաշնակցության ուխտը հաղաղություն տվող չի, փորցել ենք: Ոսմանլվի հետ կռվում ա, Վրացտանի դեմ կռվում ա, Ադրբեյջանի դեմ կռվում ա, բուլղարի դեմ կռվում ա: Լավ, բա ել ում հետ պետքմա բարիչ մնաք, ըրեվում ա նիկոլ թագավորին եք ուզում: Ո, ինչքան ուզում ես թուքտ ցրիվ տուր, բղավի, անոքուտ կանցնի: Բուլղարիկին պտի փորձենք, հույսով ենք, վոր նա մեզ հաղաղություն կտա:

Գյուղացիները խոսում են իրար մեջ ու կամաց: Իսկ ցիլինդրավոր սպան նույն տեղը կանգնած շարունակում ե իր ճառը:

— Հայ-հեղափոխական դաշնակցության հերոսական պայքարը ժողովրդին ազատություն ու կյանք բերեց: Բայց հավատալից մի քանի դույզ հայեր մտել են ժողովրդի սիրտը և խլրտումներ են դրում: Նրանք ցանկանում են թրջակտն մուսավաթին վաճառել մեր սուրբ ազատությունը: Պարլամենտի անունից կոչ եմ անում բոլոր ազնիվ հայերին՝ — գնդակահարել այն մարդկանց, վորոնք բուլղարիկյան մտքեր են տարածում, Հայաստանի և հայ պետության դեմ դավեր են լարում:

տը (ՄՎԲԻ) 1927—28 թ. ընդգրկել եր միայն 12 տոկ., իսկ 1928—29 թ. 11,1 տոկ., դեկրետը չի կատարվում, իսկ ընդգրկման տոկոսը նույնիսկ իջնում է :

Այնպիսի մի կարեւոր խնդիր, ինչպիսին և դուռդակահան լուսաշխատավորների ազրոպատրաստությունը, 1928—29 թ. համարյա չի կատարվել : Վերապատրաստման դասընթացները ընդգրկել են միայն 4,3 տոկոս :

Յեւ յերբ դարնանացանի կամպանիան իր ամբողջ լայնությամբ հարց դրեց, վոր լուսաշխատավորները իրենց դրաւրոցներում և խրճիթ-ընթերցարաններում պետք և մասնակից լինեն այդ կամպանիային, մենք տեսանք, վոր լուսաշխատավորները միանգամայն անպատրաստ էյին այդ դործի համար, մեք տեսանք վոր ժողովրդական լուսավորության որդանները իրենց կորցրին և չչկլկեցին : Լուսժողկոմատներին դորերոցքն եր բռնել :

ՌՍՖՍՀ-ի ՄՎԲ-ին դարնանացանի կամպանիային պատրաստվելու հրահանգ տվեց : Այդ հրահանգում առաջարկվում եր կազմակերպել կարճատե կոնֆերենցիաններ և տասնորյա պրակտիկումներ : Յենթադրվում և կոնֆերենցիաներով անցկացնել 156 հազար լուսաշխատավորներ, իսկ պրակտիկումներով 18 հազար հոգի, այդ դործի վրա պետք և ծախսվեր մեկ ու կես միլլիոն ռուբլի : Դրամներ չանցավոր նում, լոկ այն պատճառով, վոր իր ժամանակին այդ տանքները չեն նախապատրաստվել :

Բեյուուտիայում դրությունը ավելի լավ չե : սիան ուղարկել և վերապատրաստման սղանը :

Բոլոր լուսժողկոմատներ ղեով ել վերաւոր դործը նույն պատկերն ունի՝ «սոցդաստվարչակ Գաղլուսաշխատավորների և արհլուսաշխատավորակավորման աշխատանքների մասին Բեյու

Բեյու
ակավորման
անթ թեղում :
դրներ վերա-
տախիւ Լուս-

ժողովմասը դրում ե. «Այդ նյութերը կուղարկենք լրացուցիչ կերպով»:

Մենք հավատացած ենք, վոր վոչ մի լրացուցիչ նյութ մենք չենք ստանալու, քանի վոր այդ աշխատանքները տես-
դից բոլորովին ել չեն շարժված: Բեյրութիայի Լուսժողկոմ-
ատը դրում ե. «Ամեն տարի վեցշարաթյա դասընթացներով
մենք անցենք կացրել 1000 հոգի»: Այդ վաստաթղթում դր-
ված ե, վոր «Հիմա Լուսժողկոմատը մի շարք կարեւոր մի-
ջոցների ե ձեռնարկում, վորոնց հետեւանքով պետք ե բար-
ձրանա ուսուցչության ագրոպատրաստության մակարդակը
ե պետք ե բարելավի գյուղական դպրոցի ագրոնոմիկացիայի
խնդրի լուծման ընթացքը»:

Իսկ ի՞նչ ծրագիր կա: Ծրագիրը հետեյալն ե: 1929—30
թ. ե հնգամյակի մեջ նախատեսված են նույն վեցշարաթյա
դասընթացները, նույն թիվ (1000) ուսուցչության ընդգր-
կումով:

Իսկապես, վոր «մարտական» տեմպեր: Քանի՞ հնգամ-
յակ հետո Բեյրութիայի ընկերները կանեն այն, ինչ պետք
ե անել այսօր:

Ուկրայնան նույնպես ուղարկել ե լուսաշխատավորների
վերալորակավորման իր պլանը: Լուսժողկոմատը շատ որ-
եկտիվ կերպով նկարագրել ե այն դրությունը, վոր այժմ
կա Ուկրայնայում: Նա ուղղակի դրում ե. «Մենք դրադվել
ենք միայն սոցիալատվարական աշխատողների վերալորակա-
վորման դործով, իսկ քաղլուս ե արհլուս աշխատողների
վերալորակավորման դործով մենք չենք զբաղվել: Վոյու-
թյուն ունի յերկիշխանություն—Լուսժողկոմատը ե տեղերի
հրահանգչական կազմը: Այստեղից ել բղիտում ե տնայնադոր-
ծականությունը, այստեղից ել՝ ամեն տեսակի թեքում: Վե-

րավարակալութման գծով պոլիտեխնիզմի և մարքսիստական մեթոդոլոգիայի հարցերով չենք զբաղվել: Դասընթացները տարվում էին պատիվ մեթոդներով, բացակայում էր հաշվառումը, չկար ինքնաքննադատություն, դրա համար ել աշխատանքում յեղած շեղումները չեն ուղղվել: Ձևա ստուգում»:

Սյո բնութագրերը, վոր Ուկրաինայի Լուստոգլիոմատը տալիս էր ինքն իրեն, մեր կողմից պարզաբանման կարիք չունի:

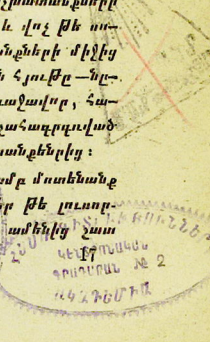
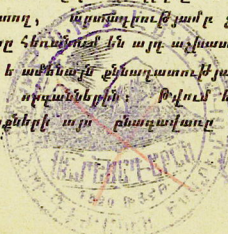
Բայց ուկրաինական և բելուսսական լուստոգլիոմատները դրում են, վոր լուսաշխատավորների վերափոխակալութման բոլոր ձևաձևերումները կատարվում են պրոֆկադմակերպությունների կատարյալ համձայնությունով:

Դա չատ տխուր է: Լավ կլիներ, յեթե պրոֆկադմակերպությունները համաձայնվեյին լուստոգլիոմատների այդ ձևաձևերումներին հետ և կադմակերպելին մասսայի քննադատությունը լուստոգլիոմատներին և նրանց տեղական որդանների այդ ձևաձևերումներին նկատմամբ:

Ի՞նչ է արվում մասսայական մեթոդական աշխատանքների բնագավառում: Մասսայական մեթոդական աշխատանքների ձևվերը արդեն հնացել են, կյանքը նրանցից առաջ է դնացել: Մասսայական մեթոդական աշխատանքների ժամանակ լուսաշխատավորները տանջվում են և վոչ թե ուղորդում: Մասսայական մեթոդական աշխատանքների միջից դուրս է քամված իդեոլոգիական - քաղաքական հյուսիս - նուրանց մեջ տիրապետում է չոր մեթոդիզմը: Առաջավոր, հասարակական աշխատող, արտադրությունում չահագորդված լուսաշխատավորները հեռանում են այդ աշխատանքներից:

Այստեղ պետք է ամենայն քննադատությամբ մոտենանք մեր միութենական ուղղանքին: Թվում էր թե լուստոգլիոմաների աշխատանքների այս բնագավառը ամենից շատ

A-1
4399

պետք ե շահագրգռեր և հետաքրքրեր միութենական որդաններին, քանի վոր այդ ասպարիզի նկատմամբ լուսաշխատավորները ավելի յեն դյուրագգաց,—մինչդեռ միութենական որդանները ամենից քիչ զբաղվում են լուսաշխատավորների վերավորակավորման աշխատանքների բովանդակությամբ և ձեւերով:

Մենք հարցում եյինք արեւ տեղերին. «Տվեք ձեր կարծիքը այն մասին, թե ինչպես ե ձեր շրջանում կազմակերպւած վերավորակավորման գործը լուսորդանների կողմից»: Միութենական կազմակերպությունները իրենց կարծիքը չուղարկեցին Կենտկոմ, բացի մի կազմակերպությունից, վոր զրեւ եր. «Մենք չենք կարող այդ հարցի պատասխանը ուղարկել յերեք շաբաթվա ընթացքում—դա փոքր ժամանակամիջոց ե մեզ համար»:

Կնչանակի, գործի դրությանը ծանոթ չեն, կնչանակի, պատասխանելուց առաջ հարկավոր ե ուսումնասիրել, ստուգել, հարցաթերթ մշակել, հրահանգներ ուղարկել և այլն: Սա խոսում ե այն մասին, վոր միութենական որդանները իրենց աշխատանքների միջից բաց են թողնում կարեւորագույն բնագավառներից մեկը—կուլտչինարարության նոր խնդիրները իրադործման համար լուսաշխատավորների վերապատրաստման գործը:

Պետք ե նշել, վոր միության Կենտկոմը նույնպես համարյա չի զբաղվել վերավորակավորման գործում լուսաշխատավորներին ոգնություն ցուցց տալու խնդրով: Այս դերքի կրնիքը մենք դտնում ենք նաև 7-րդ համագումարի վորոչումների մեջ: Այնտեղ չեչար գրված ե միայն լուսորդանների աշխատանքների մեջ միության մասնակցության դերի վրա: Լուսաշխատավորի, վորպես արտադրողի վերավորակավորման գործի համար միութենական միջոցառումների մասին այդ վորոչումներում չատ քիչ ե խոսվում:

Վերջին յերկու տարվա ընթացքում կենտկոմը վոչ մի ցուցմունք, վոչ մի ծրագիր, վոչ մի հրահանգ չի տվել այն մասին, թե միութենական կազմակերպությունները ինչպես պետք է կազմակերպեն իրենց աշխատանքը լուսաշխատավորի արտադրական վերավորակավորման բնագավառում: Միայն ժողովուրդականների աշխատանքներին մասնակցելով, առանց սեփական միջոցառումները դարգացնելու, մենք բավականաչափ ինուլացնում ենք կուլտուրական Ֆրոնտում արշավելու տեմպերը:

Միության կուլտուրավորական աշխատանքների խնդիրները լուծելու ժամանակ, վորպես հիմնական և վճռական ինդիք՝ կենտրոնում պետք է դնել լուսաշխատավորին արտադրական աշխատանքների մեջ ոգնելու խնդիրը: Ահա թե ինչը պետք է լինի կուլտուրամիսների աշխատանքների հիմնական ուղակը:

ԱՐՇԱՎ ՄԱՐԳՍ—ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԹԵՈՐԻԱՅԻ ՀԱՄԱՐ

Կուլտուրայի Ֆրոնտում, իդեոլոգիական Ֆրոնտում մենք մեր դասակարգային թշնամու դեմ կուռենանք շատ խոշոր կռիվներ: Մենք այդ ճամբան համարյա դեռ չենք ըսկսել, իսկ այդ պայքարի կողքից անցնել չենք կարող: Մանկավարժության ասպարիզում մենք պետք է բարձրացնենք Մարքս-Լենինյան թեորիայի դրոշը, մենք վճռական հարված պետք է հասցնենք բուրժուական, հակամարքսիստական ամբողջ մանկավարժությանը, վոր բուն է դրել թեորիայում և մեր պրակտիկայում: Մանկավարժության բնագավառում մենք յերկար ժամանակ քայլում եյինք թեորիայից հեռու:

Լուսաշխատավորները, աշխատանքի հարուստ փորձ են կուռակել, բայց այդ փորձը չբեղմնավորելով Մարքս-Լենինյան թեորիայով, մնում է վորպես մերկ դործնականություն

չիօթեւում հեռանկարները, ծնելով անհիմն դիտողություններ :

Մեր պրոֆկադմակերպությունները հիմա պետք է լուծաշխատավորների արշավ հայտարարեն Մարքս-Լենինյան թեորիայի համար : Հարուստ փորձը պետք է բեղմնավորվի Մարքս-Լենինյան հեղափոխական թեորիայով :

Լենինը մի շարք անգամներ ընդգծել է այն խոշոր նշանակութունը, վոր ունեն հեղափոխական թեորիա և տեսական պայքարը պրակտիկ աշխատանքի, շինարարության և հեղափոխական շարժման համար :

Տեսությունը չի կարելի հնարել, հեղափոխական տեսությունը ստեղծվում է հեղափոխական և՛ մտքի և՛ փորձի միաձուլումից :

Ընկ. Սաալինը Մարքսիստ-ադրարներին կոնֆերենցիայում տասց—«վորպեսզի պրակտիկայից հետ չմնանք, հարկավոր է հիմնականից դրադվել տեսական պրոբլեմներին մշակումով, նոր կացության տեսակետով : Առանց այդ անկարելի չէ հաղթահարել բուրժուական թեորիաները, վորոնք ախպոտել են պրակտիկների դուռնները, առանց այդ անկարելի չէ արմատախիլ անել այդ թեորիաները, վորոնք նախապաշարումների բնույթ են ստանում : Քանի վոր, տեսության մեջ յեղած բուրժուական թեորիաների դեմ պայքարելով միայն կարելի չէ ամրապնդել Մարքսիզմի և Լենինիզմի դիրքերը» :

Մոտերս կադմակերպվեց մարքսիստ մանկավարժների ընկերություն : Միութենական աշխատանքների մեջ մեր խընդիրը պետք է լինի անել այնպես, վորպեսզի այն բջիջները, վոր մենք ունենք Լուսաշխի տներում, վորպես մանկավարժական ասոցիացիաներ, այն խմբակներն ու դասընթացները, վոր միութենական կադմակերպությունները կկադմակերպեն արտադրական լուսավորության համար, վորպեսզի

այդ ամենը սերտ կապված լինի այն հարցերի հետ, վորոնք մշակման կենթարկվեն մարքսիստ մանկավարժների ընկերության մեջ և վորպեսզի այդ աշխատանքների վրա ապահովվի այդ ընկերության գաղափարական ղեկավարությունը։ Մենք անհրաժեշտ ենք համարում, հարց դնել մարքսիստ մանկավարժների ընկերության առջև—վորպեսզի այդ ընկերության աշխատանքն ու ազդեցությունը լայն չափերով տարածվի միութենական մասսայի միջև, իր հենակետները դռնելով այն արտադրական խմբակներում, մանկավարժական ասոցիացիաներում, վորոնք արդեն դոյություն ունեն և վորոնց ցանցը մոտ ապագայում ել ավելի պետք է տարածել։

Ինչքան ել վոր ժողովրդական լուսավորության որդանները լայն չափերով կաղմակերպեն լուսաշխատավորների վերավորակավորման իրենց դործը, միևնույն է չեն կարող բավարարել նրանց պահանջները, վոր ուր ավուր աճում են թե քանակապես թե վորակապես։ Ժողովրդական լուսավորության որդանները չեն կարողանա ընդգրկել լուսաշխատավորների բոլոր խմբերը և նրանց բաղմաղան պահանջները և հենց այդ պատճառով կուլտ շինարարության աշխատանքները առաջ չեն դնա այն թափով, ինչ թափով վոր նրանք պետք է առաջ դնան։

Սոցմրցման կարգով—իսկ սոցմրցման պայմանադրերը ցույց են տալիս կուլտ լուսավորական հիմնարկների աշխատանքների նեղ տեղերը—պորֆմիութեական կաղմակերպությունները պետք է կաղմակերպեն խմբակների և դասընթացների լայն ցանց, վորտեղ լուսաշխատավորներն, և առաջին հերթին հարվածայինները, կոփվեն տեսականորեն, իրադործելու համար պայմանադրերի կոնկրետ կետերը։ Մենք առաջ առանձին-առանձին ելինք խոսում լուսաշխատավորների քաղաքական լուսավորության և արտադրական լու-

սավորութեան մասին, և այդ հարցերը իրար հետ չեյինք կապում, այդ անջատումը պետք է վերացնել:

Արտադրական աշխատանքը չի կարող չկառուցվել քաղաքական հարցերի և մարքս-լենինյան թեորայի վրա: Դրանումն է մեր արտադրութեան առանձնահատկութիւնը: Յերբ լուսաշխատավորին մոտենում եյինք քաղաքական լուսավորութեան հարցերով, առանց այդ հարցերը շաղկապելու դպրոցի, դրադարանի և Բուհերի արտադրական հարցերին, հենց դրանով ստեղծվում էր թեորայի և պրակտիկայի անջատում:

Յերբ արտադրական հարցերը չեյին կապվում մարքս-լենինյան թեորիայի և ժամանակակից քաղաքական հարցերի հետ, հենց դրանով անջրպետ էր ստեղծվում տեսութեան և պրակտիկայի միջև: Հարկավոր է հնարին չափ ուժեղ կապել իրար լուսաշխատավորների վերազինման այդ յերկու ողակները:

Արտադրական լուսավորութիւնը և քաղաքական լուսավորութիւնը լուսաշխատավորական մասսայի վրա մանկավարժական ներդրութիւն ունենալու համար միասնական կոմպլեքս պիտի դառնա:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՆՈՐ ԴՐՈՒՅԹԸ

Միութեան կուլտլուսավորական աշխատանքների մի այլ խնդիր նույնպես բղխում է կուլտ շինարարութեան արագ տեմպերի անհրաժեշտութիւնից, և այդ խնդիրը իրադրծվում է լուսաշխատավորների հասարակական-քաղաքական աշխատանքների միջոցով:

Յեթե վերցնենք պատմականորեն, կար ժամանակ, յերբ լուսաշխատավորի հասարակական-քաղաքական աշխատանքը ընթանում էր կուլտ հիմնարկի ներսում: Այդ շրջանից բաժանական առաջ ենք դնացել, միութիւնը տվալ լուսաշխատավորի հասարակական-քաղաքական ել ավելի լայն աշխատանք

քի լողունդը: Լուսաշխատավորների այդ հասարակական-
քաղաքական աշխատանքները, վոր կապված չեյին նրանց
հիմնարկում տարած աշխատանքների հետ, պրոլետարական
հասարակայնության խորքում նրանց վերադաստիարակման
և դաստիարակչային ինքնադիտակցության մշակման անհրա-
ժեշտ դպրոցը հանդիսացան:

Բայց այժմ, կուլտուրական հեղափոխության դարգաց-
ման այս ժամանակաշրջանում, յերբ կուլտ-հիմնարկները
պետք է դառնան կոմունիստական պրոպագանդայի իսկա-
կան ոջախները, յերբ դպրոցը հիմնականում պետք է դառ-
նա, վոր միայն ընդհանրապես կոմունիզմի սկզբունքների
հաղորդիչը, այլ և «պրոլետարիատի գաղափարական, կաղ-
մակերպչական, դաստիարակչական ակդեցության հաղոր-
դիչը աշխատավորական մասսաների կիսապրոլոտարական
և վոր պրոլետարական շերտերի վրա, այն նպատակով, վոր-
պետքի դաստիարակվի մի սերունդ, վորը ընդունակ լինի
վերջնականապես հաստատել կոմունիզմը», ինչպես ասում
է կուսակցության ծրագիրը, յերբ անդրադիտության մե-
րացման և կադրերի պատրաստման խնդիրները քաղաքական
խնդիրներ են դառել, յերբ կուլտուրական շինարարության
ամբողջ ֆրոնտը անմիջականորեն ոժանդակում է դեպի սո-
ցիալիզմը շարժման տեմպերին—լուսաշխատավորների հաս-
րակական—քաղաքական աշխատանքները պետք է բնթանան
կուլտուրական շինարարության խնդիրների լուծման ուղղու-
թյամբ, առաջին հերթին այն կուլտ հիմնարկների հասարա-
կական—քաղաքական աշխատանքների հունով, վորտեղ աշխա-
տում է լուսաշխատավորը:

Ձի կարելի բարձրացնել կուլտհիմնարկի դերը, նրա
հասարակական—քաղաքական նշանակությունը, չի կարելի
կուլտ լուսավորական հիմնարկներից իրոք վոր ստեղծել
կոմունիստական պրոպագանդայի իսկական ոջախ, յեթե

լուսաշխատավորը վորպես հասարակական գործիչ չկապի իր
կուլտ հիմնարկի խնդիրները իր հասարակ-քաղաքական աշ-
խատանքների հետ: Ծիշտ չե, յերբ լուսաշխատավորը մեծ
աշխատանք ե տանում դյուղում հացամթերման կամպանիայի
համար և մոռանում ե իր դպրոցի մասին: Ծիշտ չե, յերբ
խրճիթվարը փակում ե խրճիթ-ընթերցարանը և շրջում ե
գյուղից գյուղ ժողովներում ազիտացիա յե անում, անցե-
կացնում քաղաքական կամպանյաներ, կադմակերպում ե ժո-
ղովներ և այլն:

Լուսաշխատավորը իր հասարակական-քաղաքական աշ-
խատանքները մենակ չպետք ե տանի, այլ նա այդ աշխա-
տանքները պետք ե կապի դպրոցի, խրճիթ ընթերցարանի և
նրա ակտիվի հետ, չադկապելով այդ աշխատանքները դյու-
ղի և քաղաքի տնտեսական, խորհրդային, քաղաքական և
կուլտուրական աշխատանքներին:

Ահա այն նոր դրույթը, վոր պետք ե տալ լուսաշխա-
տավորի քաղաքական-հասարակական աշխատանքներին:

Ի՞նչ գծերով պետք ե ընթանա լուսաշխատավորի քաղա-
քական-հասարակական աշխատանքը, յեթե յեկնենք նրանից,
վոր այդ աշխատանքը պետք ե ոգնի ել ավելի արագացնելու
կուլտուրական շինարարության տեմպը:

Կուլտարչավները լուսաշխատավորներին շուրջ ստեղծե-
ցին կուլտբանակայինների շատ խոշոր ակտիվ, նրանք, լուս-
աշխատավորների ամենամոտիկ օրգաններն են: Կուլտբա-
նակային լայն ակտիվը կարիք ունի, ինչպես ընդհանուր,
նույնպես և մասնազիտական դաստիարակության: Լուսաշ-
խատավորները պետք ե ոգնեն կուլտբանակայիններին վորա-
կալվորման գործին: Այստեղից կաճեն բանվոր առաջնաշվաճ-
ները, այստեղից կաճեն կուլտլուսաշխատավորները, նոր
նախադպրոցականները:

Շատ սուր ե դրված լուսաշխատավորական կադրերի

դեֆիցիտի հարցը: Մոտ ժամանակներում լուսհիմնարկների լայնացող ցանցի համար մեծ թվով լուսաշխատավորներ են հարկավոր: Գերատեսչական (ВЕДОМСТВЕННЫЕ) կարգով, միայն բյուջետային միջոցներով այդ հարցը լուծել չի կարելի: Լուսաշխատավորները, առանձնապես մանֆակների և մանկոտեխնիկումների վորակյալ դրուսդպաները, գիտական աշխատավորները պետք է ձեռնամուխ լինեն բատրակների և բանվորների համար դասընթացներ կազմակերպելու, նախապատրաստեն նրանց լանֆակներ և մանկավարժական դպրոցներ ընդունվելու, ինչպես և անմիջական մանկավարժական արտադրական աշխատանքի անցնելու համար: Մեր մի շարք կազմակերպություններ արդեն կազմակերպել են նախադրություններ պատրաստող դասընթացներ:

ՎՃՈՒԱԿԱՆՈՐԵՆ ԵՐԵՄՆԵՐՍ ԴԵՊՒ ԳՅՈՒԴ

Գյուղական լուսաշխատավորների վրա պահնումը դնում է խոշոր քաղաքական պատասխանատվություն, դյուրի լուսաշխատավորին ողնելու իմաստով կուլտաշխատանքները ընթանում են չափազանց թույլ: Մինչ այժմ լուսաշխի տների մեծ մասը, չեն սպասարկում այդ բնագավառը:

Պրոֆմիութենական տեղական կազմակերպություններն էլ նույնպես քիչ են ողնում գյուղական լուսաշխատավորին: Գյուղական տնտեսության բնագավառում դրված այժմյան խնդիրների լուծման համար մեր գյուղական լուսաշխատավորը ամեննվին դինված չէ:

Գյուղական լուսաշխատավորների մեջ աշխատելու նոր ձևեր են առաջացել-յեռոքյա հավաքները (трехдневки): Այդ ուղղությամբ մի շարք կազմակերպություններ բավական խոշոր փորձ ունեն միվանովսկի շրջանի Ալեքսանդրովսկի քաղաքում մոտ անցյալում տեղի ունեցավ գյուղական լուսաշխո-

տավորների հավաք։ Նրանք կարողացել են դործը կազմակերպել աշխատեմ, վոր հավաքին յեկել են վոչ ընտրված պատգամավորները, յեկել եյին վոտքով և հրաժարվել եյին այն դրամից, վոր միութենական կազմակերպությունը առաջարկել է նրանց։ Նրանք խնդրել եյին այդ դրամը պահել և վորոչ ժամանակից հետո կազմակերպել դարձյալ մի այդպիսի հավաք։ Նրանք ասում եյին «Դուք մեզ խոշոր լեցք (զարյադկա) տվիք և մենք հիմա մեզ ավելի ամուր ենք զգում»։

Բայց մի շարք կազմակերպություններ շատ թերահավատ վերաբերվեցին այդ հավաքներին և չողտադործեցին դյուղական լուսաշխատավորների մեջ աշխատելու այդ նոր ձևը։

Հյուսիսային Կովկասում շատ հետաքրքիր փորձ են արել, դյուղին ուղարկելով քաղաքի վորակյալ լուսաշխատավորներից կազմված մանկավարժական բրիգադներ։ Դա կենդանի ողնություն է, կենդանի ղեկավարություն։ Շրջիկ ֆոնդ ունեցող զրադարանները դեռ ևս յեղակի ծիլեր են։

Մեր միութենական կազմակերպությունը և ամբողջ պրոֆչարթման անցյալը տառապում եր ոպորտունիզմով, դյուղական աշխատանքներին նշանակություն հեր տրվում, յեթե հիմա միությունը վճռապես յերեսը չդարձնի գեղի դյուղի լուսաշխատավորը և դյուղի սոցիալիստական սեկտորի կուլտուրական շինարարությունը, ապա կձգվի նույն սխալների նույն թելը, ինչ վոր ձգվում եր առաջ։ Դրանով պետք է ստուգել միության աշխատանքի քաղաքական ամբությունը։

Պլենումում խիստ սրվեց մեր միության գերի հարցը դյուղի սոցիալիստական վերակառուցման դործում։ Միութենական աշխատանքի գծով հարկավոր է ել ավելի մեծ ուշադրություն դարձնել դյուղի լուսաշխատավորին, ել ավե-

լի չատ անմիջական ոգնություն ցույց տալ: Հարկավոր է
դնալ տեղերը և այնտեղ ոգնել:

Մեր յուրաքանչյուր բրիգադան, վոր դնում է գյուղ
գարնանացանի կամ պանյան անցկացնելու, իր առաջ պետք
է դնի այդ խնդիրը:

Ազգային հանրապետություններում անչափ ավելի դժ-
վար է իրադրոծել կուլտուրական շինարարությունը, քանի
վոր, ազգաբնակչության խոշորագույն տոկոսը անգրագետ
է, քանի վոր մեր լուսաշխատավորական մասսան չատ թույլ
կուլտուրականություն ունի: Պետք է ուղղակի ասել, վոր մեր
ազգային միութենական կազմակերպությունները չեն կարո-
ղանա իրենց ուժերով հաղթահարել այդ խնդիրները:

Ի վանդակու մանածագործարանները շեփություն են վերց-
րել Միջին Ասիայի բամբակացանի շրջանների վրա: Ինչո՞ւ
Խարկովի, Մոսկվայի, Լենինգրադի միութենական մեր կազ-
մակերպությունները շեփություն չպետք է վերցնեն ազգա-
յին կազմակերպությունների վրա և ինչու չպետք է ոգնեն
ազգային փոքրամասնություն կազմող լուսաշխատավորնե-
րին: Այնտեղ պետք է ուղարկել բրիգադներ, նրանց պետք է
ոգնել նյութական միջոցներով, դրականությամբ և այլն:

«Բարոտնիկ Պրոսվեշչենյայի» հրատարակչության ա-
ռաջ հարց պետք է դնել, վոր նա իր բաժանմունքները կազ-
մակերպի ազգային հանրապետություններում և ունենա իր
խմբագրական-հրատարակչական բաժինները: Այն դրքերը,
վոր հրատարակվում են այստեղ կարող են ոգտագործվել ազ-
գային լեզուներով: Պետք է կուլտ խնդիրներին, մանկավար-
ժության, պրոֆեսիոնալ խնդիրներին նվիրված մասսայական
գրականություն հրատարակել ազգային լեզուներով: Մեր
ազգային կազմակերպությունները հիմա դրանց սուր կարիք
են գգում: Պետք է ավելի մեծ նյութական ոժանդակություն

ցույց տալ աղագային հանրապետութիւններում տարփոյ հը-
րատարակչութեան գործին :

**ՊՐՈՖԿԱԴՐԵՐԻ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՅԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԱ-
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ՎՃՌԱԿԱՆ ՈՂԱԿՆ Ե**

Միութենական կուլտ աշխատանքի վերականգնման
հարցը դեմ ե առնում կուլտ աշխատողների կադրի պրոբլե-
մին : Միութեան կուլտաշխատողներին ընութագրելու համար
կարելի յե բերել միայն մի ցայտուն որինակ, մեր կուլտ-
հանձնաժողովների կազմում կուսակցական շերտը ավելի
փոքր ե, քան վերստուգիչ հանձնաժողովների կազմի կու-
սակցական շերտը : Վերստուգիչ հանձնաժողովներում կու-
սակցականները կազմում են 4,7 % , իսկ կուլտհանձնաժո-
ղով ներում՝ 4,2 % :

Այս թվերը ամենայն պարզութեամբ ապացուցում են ,
վոր հարկավոր ուշադրութիւն չենք դարձնում կուլտաշխա-
տողների կադր ջոկելիս : Մինչդեռ կուսակցութեան կենտկո-
մը պրել ե . «անհրաժեշտ ե վճռականորեն բարելավել կուլտ-
աշխատողների կադրը, սխտեմատիկորեն բարձրացնել նրա
քաղաքական ե կուլտուրական մակարդակը, մաքրել նրա
շարքերը իդեոլոգիապէս ոտար տարրերից» : Պրոֆմիութիւն-
ների կուլտաշխատանքների մասին ընդունած վորոշման մեջ
գրված ե—«ամբողջ կուլտլուսավորական աշխատանքներում
անհրաժեշտ ե կոմունիստների ակտիվ մասնակցութիւնը» :

Այս վորոշումը ընդունելուց հետո անցել ե մոտավորա-
պէս կէս տարի : Արոր՞դ ենք արդոք ասել, վոր այդ ընադա-
վառում վորոշ առաջադիմութիւն ենք ունեցել : Վոչ, մեղ
մոտ մինչե հիմա յել միութեան կուլտաշխատողի վրա նա-
յում են վորպէս մի աշխատողի, վորին առաջին հերթին կա-
րելի յե հանել աշխատանքից , առաջին հերթին փոխադրել
մի այլ աշխատանքի, առաջին հերթին մոբիլիզացիայի յին :

թարկել: Հետո ինչ, վոր նա կուլտաշխատող և, թող հիմա
եւ դնա աշխատի վորպէս Ֆինտեսուէ:

Պրոֆկադրերի հարցը ամենահիմնական հարցերից մեկն
և պրոֆաշխատանքը ամրապնդելու համար: Լուստաշխի Կենտ-
կոմը ամառը կադմակերպեց կուլտաշխատողների դասըն-
թացներ, բայց 35 ուսանողներից, վորոնք վերջացրել եյին
դասընթացները 28-ը աշխատում են այլ ընդգամւոներում:

Կուլտաշխատողների այսպիսի հոսունություն, այսպիսի
թեթեւ վերաբերմունք նրանց ընտրութեան մեջ, անթույ-
լագրելի չէ, քանի վոր մեր միութեան մեջ կուլտ աշխատան-
քը իդէոլոգիական Ֆրոնտ և: Մենք պետք և ամեն կերպ ամ-
րապնդենք այդ աշխատանքը. կուլտաշխատանքը վոչ թե պիտի
չըջապակել կուլտբաժիններում, այլ այդ աշխատանքով
պետք և ներծծվի միութենական աշխատանքի ամբողջ սիս-
տեմը, միութենական աշխատանքները այժմվանից պետք և
մերակառուցել, վորպէսպի կուլտաշխատանքը, վորպէս աշ-
խատանքի կարեւորագույն մի մաս, միութենական աշխա-
տանքի ամբողջ սիստեմի որդանաւան մասը դառնա: Կուլտ
աշխատանքը պետք և տանել վոչ միայն կուլտբաժնում այլ և
արտադրական բաժնում: Ամբողջ միութենական աշխատանքը
պետք և ներծծվի կուլտլուսավորական աշխատանքներով:
Նա մեր յուրաքանչյուր աշխատողի ձեռքին—և նախադահի,
և քարտուղարի, և տարիֆ տնտես. աշխատողի ձեռքին մի-
ջոց պետք և լինի իրագործելու համար այն խնդիրները, վոր
դրված են մեր միութեան առաջ:

Կուլտաշխատանքի հիմնական խնդիրն և լուսաշխատա-
վորական մաստաների քաղաքական և արտադրական պատ-
րաստութեան մակարդակի բարձրացումը նոր խնդիրներ
իրագործման համար, և նրանց հասարակական-քաղաքական
ակտիվութեան մղումը այն ուղղութեամբ, վոր ուժեղացվեն

կուլտուրական շինարարության տեմպերը: Սրանումն է կուլտաշխատանքի վերակառուցման հիմնական իմաստը:

Վորպեսզի այդ իրադործվի հարկավոր է վերակառուցել միութենական ամբողջ աշխատանքը: Մենք, վորպես կուլտաթնականներ ասում ենք, հարկավոր չեն կուլտ բաժինները, թող յուրաքանչյուր սեկտորում լինի կուլտաշխատանքի մի մասը, թող յուրաքանչյուր սեկտորի աշխատանքի մոտ շատեմք ներծծվի կուլտաշխատանքով: Միայն այդ ճանապարհով մենք կկարողանանք մեր պրոֆմիությունները իսկապես վոր դարձնել իսկական կոմունիզմի լենինյան դպրոցներ:

ՇԱՐԺԵԼ ՄԱՍՍԱՆԵՐԸ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒ- ԹՅԱՆ ՖՐՈՆՏՈՒՄ

Մի շարք ընկերներ պահանջում եյին տեղերում իրենց տանելիք «կուլտաշխատանքների պլանը կազմել և տալ դեղատոմսեր»: Դրանից մնականապես պետք է հրաժարվել: Պատրաստի դեղատոմսերը տալ չի կարելի, մենք ապրում ենք կուլտուրական հեղափոխության շրջանում: Տալ դեղատոմսեր, վորոնք կարելի կլինի կպցնել, վորպես սպեղանի վերքոթ տեղերին, և կարծել, վոր այդպես կարելի յն աշխատանք ստեղծադործել, հրահրել մասսաների ձեռներեցությունը և բարձրացնել նրանց շարժումը—դա արսուրդ է: Դեղատոմսերը ավելի ևս կչորացնեն առանց այն ել ջերմոցային կուլտաշխատանքը:

Հիմա ներքեվում կուլտուրական շինարարության խընդիրների շուրջ շարժում է ստեղծվում: Լուսժողկոմատը կապողներով մարդիկ է ուղարկում տեղերը ուսումնասիրելու թե ինչ է այդտեղ կատարվում, վորպեսզի հնարավոր լինի դեթ մի կերպ հասնել այդ շարժման հետևից:

Իսկ մեր կուլտաշխատանքում կա՞ այդպիսի շարժում:

Վոչ, չկաւ Խօսկ աշնտեղից վորտեղ չկաւ շարժում—դիտենա-
հոտ ե գալիս: Հարկավոր են կուլտաշխատանքի շուրջը մաս-
տաներին մորիլիզացիայի յենթարկող լողունքներ: Հարկավոր
ե ակտեմատիկ ոգնութիւն դրքով, ծրագրով, կենդանի դե-
կավարութեամբ, փորձի փոխանակութեամբ: Անհրաժեշտ ե
կուլտաշխատանքի դաժան քննադատութիւն:

Ընկ. Կիյանիցեն ինձ մեղադրում եր, վոր յես քիչ խոսեցի
կուլտաշխատանքում ունեցած ապուլիտիզմի մասին: Այդ
խնդրի շուրջ մենք արդեն ունենք մի շարք փաստաթղթեր
և վորոշումներ: Վոր պրոֆմիութիւնական կուլտ աշխա-
տանքը ապուլիտիկ ե ընթացել, այդ արդեն գիտակցված ե թե
գեկավար կադրերի և թե լուսաշխատավոր առաջադեմ շերտե-
րի կողմից: Բայց ինչպես այն վերակառուցել: Հենց այդ
հարցին, թե ինչպես վերակառուցել կուլտաշխատանքը, վոր
նա ապուլիտիկ չլինի, հենց այդ հարցին ել նվիրված եր իմ
դեկուցումը: Կուլտլուսաշխատավորների վերակառուցումը
հեշտ գործերից չե: Պետք ե նկատի առնել վոր կուլտաշխա-
տանքի վերակառուցումը գլխադրութեան կհանդիպի լուսաշ-
խատավորների մի մասի կողմից և հենց այն մասի կողմից,
վորը կազմում ե մեր կուլտակտիվը, վորը տարիներով դաս-
տիարակվել ե ապուլիտիկ կուլտաշխատանքների մեջ:

Յերբ արեւմտյան չրջաի միութենական կազմակերպու-
թիւնը ցնցեց ԼԱՏ-ի վարչութեանը՝ ցրեց այն, կուլտակ-
տիվը այդ վերակառուցեցմանը լուրջ գլխադրութիւն ցույց
տվեց: Հին կուլտակտիվը ասում եր «ինչ ե ընկերներ,
դուք ուզում եք լուսաշխատավորի տան փոխարեն Կոմբուհ
կառուցել, իսկ մենք ուզում ենք կազմակերպել գեղարվես-
տական սպասարկումը, և այն ել անպայման Մոսկվայի ար-
տիստներով: Մենք ուզում ենք, վոր դուք բավարարեք մեր
կուլտուրական պահանջները և չենք ուզում, վոր Լուսաշխա-
տավորների Տունը Կոմբուհի վերածեք»:

Յերբ արեւմտյան շրջանի մի շարք խորհրդակցություններում դրվում եր քաղաքական լուսավորության հարցը—

այդ ևս դիմադրութեան եր հանդիպում : Մի քանի կուլտալ-խատողներ ասում եյին , թե թեկա այդ քաղաքական լուսավորութեանը կարելի յե անցկացնել ընտանեկան յերեկույթների , «մի բաժակ թեյերի» ժամանակ : Այդ յերեկույթներում , իբր թե , կարելի յե քաղաքական դատարարական դործը անցկացնել :

Դա հաշտութեան լուծումն ե , վոր յերբեմն թույլ են տալիս մեր կուլտ աշխատողները , այդ պոչականութեանը շիկացած յերկաթով պետք ե ալել : Պետք ե ասել , վոր լուսաշիտների վաչութեանների ցրման վորձը մեր պրակտիկայում չունենք : Յեթե մենք ցրում ենք պրոֆկադմակերպութեանները ոպորտունիտական պրակտիկայի համար , ապա Լատերի վարչութեանների անդամների , մեր կուլտաշխատողների պրակտիկայում ոպորտունիզմի բեռներ ունենք : Միութենական որդանները կուլտ աշխատանքի նկատմամբ հարկավոր ուշադրութեանը չեն դարձնում :

ԱՌԱՆՁԻՆ ԽՄԲԵՐԸ ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼ ՄԻՆՁԵՎ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Գիտական աշխատավորների սեկցիայի կուլտաշխատանքի մինչ այժմ ունեցած դրույթը միանգամայն անպետք ե :

Խնչպեա ե գիտական աշխատավորների սեկցիան իր անդամներին ներդրում կուլտ աշխատանքների մեջ : Սեկցիան կարծում եր , վոր գիտական աշխատավորին ներդրավելու ողակը , վորից պետք ե բռնի սեկցիան , դա գիտական աշխատավորի ընտանիքն ե : Գործնականում ստացվեց այն , վոր գիտական աշխատավորների տները ավելի շատ սպառարկում եյին գիտական աշխատավորի ընտանիքին , իսկ մամնից քիչ իրեն , գիտական աշխատավորին : Գիտական աշխատավորների Տան դեմքը այլակերպվում եր :

Պիեռուսը, կուլտ աշխատանքները նոր դրույթ և տալիս, կուլտաշխատանքը պետք և միաձուլվի կուլտուրական շինարարութեան ընդհանուր խնդիրներին. այդ խնդիրը պետք և դնել նաև դիտական աշխատավորների սեկցիայի առջև: Ժամանակ և գաղափար վնասելու ինչ վոր ուրույն խնդիրներ և ինչ վոր ուրույն մոտեցում լուսաշխատավորների այդ դրույթային: Գիտական աշխատավորներին առաջ, վորպես խորհրդային աշխատողների և մեր միութեան Զոհասնելից մեկի առաջ պետք և ամէլի աւուր դնել միութեան քաղաքական ընդհանուր խնդիրները: Միութեանը իր անդամների վորակյալ խմբին պետք և ներգրավվի միութեան առաջ դրված ընդհանուր խնդիրների լուծման դրծում:

Հարցը այնպես չեմ դնում թե հարկավոր և կուլտ աշխատանքը միացնել, թե հարկավոր չե, դիտական աշխատավորների սեկցիայի դծով առանձին կուլտաշխատանքներ տունել: Դեռ շուտ և հարցը այդպես դնելու համար: Բայց հարկավոր և դնել աշխատանքի ել ամէլի մեծ կոնտակտի հարցը, ընդհանուր ձեռնարկումների հարցը, մասնավանդ լայն մասնաշխատանքի, ադիտացիան աշխատանքների բնագավառում:

Գիտական աշխատավորները շատ բան կարող են անել լուսաշխատավորներին վերափորակավորման համար, նրանց պոլիտեխնիկացիայի համար, և նրանցից կարող են ստանալ հասարակական աշխատանքների փորձը:

Մոտ անցյալում Մոսկվայում տեղի ունեցավ Գիտական աշխատավորների խորհրդակցութեան՝ գաղնանացանի կամպանիային մասնակցելու մասին: Խորհրդակցութեանը միութեան կենտրոնից խնդրեց փոխել նախադժված քանակը և ցանքի դաշտերը ուղարկել վոր թե 150 գիտական աշխատավոր, այլ 750: Ինչքան ամուր դնեմք հարցերը գիտական աշխատավորների առջև, այնքան ամէլի հեղտ ու շուտ նրանք կմոտենան միութեանը և ընդհանուր խնդիրներին:

Տեխնիկական աշխատավորների մեջ տարվելիք աշխատանքների՝ մասին կենտրոնական կոմիտեն վերջերս մշակել է մի շարք հարցեր։ Ցուցմունքներ են տրված, թե ինչպես պետք է տեխնիկական աշխատավորների մեջ տանել քաղաքավորության, շրջապարպադանության և արտադրական լուսավորության աշխատանքները։ Անհեղ ասվում է, վուժ միայն անգրագիտության վերացման, վուժ միայն ուսումնական հիմնարկներ մտնելու համար նախադատրաստվելու մասին, այլ և նրանց արտադրական վորակը բարձրացնելու մասին։ Դրսրոցի մաքրողները, հսկիչները միաժամանակ կրում են և վուրոշ մանկավարժական ֆունկցիաներ, վուրոշ չափով հանդիսանում են և դաստիարակողներ։ Իսկ մեր մանկավարժները իրենց ամենամոտ ոգնականներին—տեխնիկական աշխատավորներին բոլորովին չեն ոչտադոժում և յերեխաներին խորհրդային դաստիարակութուն տալու գետելիքների հետ ամենեվին հաղորդակից չեն անում։

Տեխնիկական աշխատակիցները հետ պետք է անցնել հերաժական մի կուրս, արտադրության մասին, ինչպես հիմա այդ անում են ինդուստրիալ միությունները։

«Տեխնիկական աշխատավորի թիւթ»-ում այդ բոլոր նոր հարցերը կլուսաբանվեն։ Բոլոց սկսուք է սսել, վուր «թերթը» շատ վատ է տարածված, նլ աս վուլության մասին շատերը նույնիսկ չգիտեն։

ՄԱՐՏԵՐՈՒՄ՝ ՊՐՈՇԿԱՆՉՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Ընկեր Թրոլովը իր յերութում այ ո՛հկադրերի մասին մի շատ կարեւոր մոմենտ ընդդեց։ Ամեն տեղ կադրերի հարցը սուր է դրված, այն նաև պրոֆեսիոնալ աշխատանքների բնագավառում։ Պրոֆաշխատանքը յերեսով չըմվում է դեպի արտադրությունը, և նուր պահանջներ են դվում պրոֆաշխատողների առաջ։

Ձի կարելի հիմա աշխատել պրոֆասպարիդում, յեթե պրոֆաշխատողը չդիտե և չի ուսումնասիրել արտադրութունը: Դրա համար եւ պրոֆլուսավորության սխառեմի մեջ մտցրիւմ եւ և արտադրական խնդիրների լուսարսնումը, այդպէս եւ կազմված են ծրարները: Պրոֆլուսավորությանը տրված ե պրոֆկադերն պատրաստելու նպատակադրում: Բայց պետք ե ստել, վոր այդ գործում դեռ բեկում չկա, կենտրոնական հեռակա դասընթացներում, մեր ունեցած 174.000 ստորին ակտիվի դիմաց հունվարի 20-ին սովորում եյին միայն 1.500 հոգի: Յերբ կենտկոմը սկսեց հրահրել տեղերին, վորոչ չափով գործը լավացավ, բայց դարձյաւ յեղան կազմակերպություններ, վոր տեղից չշարժվեցին, և պրոֆկադերն պատրաստելու գործի նկատմամբ ունեցան ֆորմալ մոտեցում:

Կենտկոմի հարցումին Դադատանը պատասխանում ե. «Մենք առաջարկեցինք ընդհանուր ժողովներում հեռակա կուրսերի մասին ղեկուցողներ ուղարկել, բայց վոչ մի պահանջ չներկայացվեց, — կարծում ենք, վոր արել ենք այն ամենը ինչ կարող եյինք»:

Բայց այնտեղ, վորտեղ միութենական գործի վրա կանգնած ե կենդանի մարդը, վոր պատած չե միութենական մամուլով, այնտեղ անում են մեծ գործեր: Այսպէս որինակ՝ Մորզովսկի ոկրուգում մի խմբիմի նախագահ բաժանորդագրվել ե հեռակա դասընթացներին, դրականություն ե դուրս գրել և ամբողջ կոլլեկտիվը կազմակերպել և այնպէս, վոր յուրաքանչյուր ժողովից առաջ կոլլեկտիվի վոեւ անդամ այդ դասընթացների թեմաներից վորեմի մեկով ղեկուցում ե կարդում և կոլլեկտիվի հետ քննում ղեկուցումից բոլոր գործնական առաջարկները, վոր կարելի յե անել իրենց խմբիմին: Նրանք վերջերս իրենք այդ աշխատանքի մասին ղեկուցում եյին ուղարկել: Ստեղծվել ե մի տեսակ հյուսվածք

կողմէկտիւ ուսման և միութենական ընթացիկ դործնական աշխատանքի միջև: Միութենական դործնական աշխատանքները լուսաբանվում են պրոֆէսորման տեսութեամբ: Սվերդլովսկու հեռակա կոմունիստներու լուսաշխատավորների համար առաջուց պահւած է 1.500 տեղ: Սվերդլովսկու կոմունիստներու են ձգտում դաւաճահի մոտ բանվորները և շատ յերջանիկ են դգում իրենց, յեթե տեղավորվում են այնտեղ, իսկ մեր լուսաշխատավորները 1.500-ի փոխարեն հունվարին գրվել էյին միայն 150 հոգի: Այս կարելի չե բացատրել միայն քաղաքական լուսավորութեան թերագնահատմամբ և մեր պրոֆէսորմաններու լուսնների այդ դործի մեջ ունեցած անկարողութեամբ:

Միաժամանակ լուսաշխատավորները Մոսկւա յեն գրում, խնդրում են ողնչ ուսանելու, հարցնում են, թե ինչպես կարելի չե ընդունվել Սվերդլովսկու ունիւստետը:

Քաղաքական լուսավորութեան հարցերի պրոպագանդան բավարար չե, բավարար չե մասսաների ուշադրութեան մոբիլիզացիան, բավարար չե այդ դործի շուրջ մասսաների կադմակերպումը—պրոֆէսորների հարցը դեռ պրակտիկորեն չի գրված:

ԲԱՆԱԼ ԼՈՒՍԱՇԽԻ-ՏՆԵՐԻ ԴՈՆԵՐԸ

Լուսաշխի տների աշխատանքների վերականգնումը պետք է ընթանա նույն լողունդի տակ—էյերեսը գեպի արտագրութեյուն: Լուսաշխի տան դոները պետք է գանալ վուջ միայն ակումբի անդամների համար, այլ և կուլտրանակային այն ակտիվի համար, վոր ողնութեյուն և ուղում իր աշխատանքում: Նա կարող է մեր ակումբում ստանալ համապատասխան դրականութեյուն, կոնսուլտացիա, կարույ և լսել դասախոսութեյունների, պարապել դպրոցում և դասընթացներում:

Պետք է դուրս բերել լուսաշխի տները այն ինքնամիտ՝
վիճակից, վորի մեջ նրանք գտնվում էյին մինչև որս, պետք
է լուսաշխի տների դռները բանալ բոլոր նրանց համար, ով-
քեր հետաքրքրվում են կուլտուրական խնդիրներով, ազաս-
մուտք պետք է ունենան ժողովրդական լուսավորութեան
սեկցիաների անդամները, կուլտուրական խնդիրները, դործարա-
նի և ֆարրիկայի կուլտակտիւր: Բայց դրահետ միասին,
պետք է հարց պնել, վոր մետաղագործների, մանածագործ-
ների, տպողութչների և այլ միութեանների ակումբների
դռներն ել բաց լինեն մեր լուսաշխատավորների առջև, վոր-
պեսզի լուսաշխատավորը մետաղագործների ակումբ գալով
ստանա այն լիցքը, վոր անհրաժեշտ է սոցիալիստիկական
գարոց կառուցելու համար:

Լավ վիճակում չէ Լատերի շենքերի հարցը, շենքերը
խլվում են, դործը տարվում է անտնտես, միութենական
կադմակերպութեանները չառ քիչ քան են անում վորպեսզի
շենքերը նրանցից չխլվեն: Լատերը խլվում էյին բիլիարդա-
նոց և այլ փոքր կուլտուրական դործեր կադմակերպելու հա-
մար, իսկ միութեանական կադմակերպութեանները միայն
աչքերն էյին չրում: Մենք ստիպված յեղանք մի քանի հար-
ցեր պնել զեկավար որդանների, մինչև անդամ ՀԿ(Բ)՝ ԿԿ-ի
առաջ և այդպիսով միայն հաջողվեց պահել մեր ձեռքին մի
շարք տներ: Բայց մենք արձանագրում ենք, վոր յեր ա-
կումբի շենքերը պաշտպանելու խնդիր է լինում, անդի կադ-
մակերպութեանները բավականանում են միայն նրանով,
վոր հարցը դնում են վերադաս մարմինների առաջ, իսկ տե-
ղերում ցույց են տալիս միայն պատիվ դիմադրութեան:

Համլուսաշխի նախագահութեանը ակումբային ֆոն-
դերի կենտրոնացման վորոշումն և ընդունել. այդ հարցը
գրվում է սլենդումի առաջ ի քննութեան: Սյա միջոցը խիստ
անհրաժեշտ է: Տեղերի նախահաշիվներում ակումբային չի-

նարարութեան շատ փոքրիկ ֆոնդեր կան, այդ միջոցները այնքան փոքր են, վոր ակումբային չինարարութեան սպահանջները բավարարել չեն կարող: Ֆոնդը ծախսվում է տանիքների և հատակների փոքրիկ վերանորոգումների, ինչպես և կահույք ձեռք բերելու համար:

Բայց, այդքան փոքր գումար ունենալով հանդերձ, միութենական կադմակերպությունները թուլացնում են իրենց ճնշումը տեղական լուսաթիւնների վրա, վորպիսի վերջիններս Լատերի պահպանման համար գումարները բաց լքողն են տեղական լրջութիւնից, վորպես սուբսիդա: Ֆոնդերի կենտրոնացման դեպքում մենք 1930 թ. կունենանք 387.000 ռուբլի, իսկ 5-ամյակի վերջում 4,5 միլիոն ռուբլի:

Այսպիսի գումարները հնարավորութիւն կտան մեկ բանկերից վարկեր ստանալ և ակումբային նոր շէնքեր կառուցելու դործը դնել այնպես, ինչպես վոր հարկն է:

ԱՎԵԼԻ ԽՈՐԱՆԱԼ ՄԱՍՍԱՆԵՐԻ ՄԵՁ, ԱՎԵԼԻ ՈՒԺԵՂ ԿԱՊ ՄԱՍՍԱՆԵՐԻ ՀԵՏ

Տեմպերի արագութիւնը այլ կերպ է դնում Համլուսալի տեղերի հետ ունեցած կապի և դեկավարութեան հարցերը: Պրոֆութուրնայները, բյուլետենները, զրականութիւնները, այս ամենը դադարում են ինստրուկտաթի և կապի հիմնական միջոց լինելուց: Հեռագրներ, հեռախոսներ, ռադիո, լրագրեր—ահա թե ինչի միջոցով կարելի չե տալ հարկավոր տեմպը: Մենք, ստեղծել ենք «Կուլտուրական ֆրոնդում» բաղիո լրագիրը, վոր լույս է տեսնում շաբաթ 3 անգամ: Պետք է ամենամոտ ժամանակում ավելի տարածել ռադիո կետերի ցանցը լուսալիստապոլորների մեջ: Պետք է միութեան ռադիո աշխատանքները լայնացնել: Իվանովո—Վոյնեսենսկում յես հանդիպեցի մի ռադիո-տիրոջ լուսալիստ-

տալօրի, վորը բաղիտֆիկացեայի եր յենթար'ելի համարյա
ամբողջ Ռիրենսիի ոկրուզը: Արադ տեմպերը որակաբոլում
դնում են հետեյալ խնդիրները,—կաղմակերպել ուղիտ սի-
րողներին, ողնել ուղիտ ակտիվիտա—լուսաշխատավորնե-
րին, ուղիտն ի սպաս դնել միութենական աշխատանքներին
և առաջին հերթի արտադրական խնդիրներին:

Անչառի մեծանում ե մամուլի և առանձնապես մեր «ու-
սուցչական լրագրի» դերը: Մենք այս տարի մեծ հաջողու-
թյուններով մտնում ենք բաժնեգրական նոր տարին—«Ու-
սուցչական լրագիրը» դառնում ե լուսաշխատավորի ան-
հրաժեշտ գնեքը, այդ լրագրի տիրաժը բարձրացել ե 155-
000-ի: Մենք խնդիր ենք դրել մոտ ապագայում տիրաժը
հասցնել մինչև 300-000: Վերջապես «Ուսուցչական լրագրի»
բովանդակությունը, նրա դրույթը այլևս դուրս ե յեկել ու-
սուցչական իր կոչումից: «Ուսուցչական լրագիրը» պետք ե
վերանվանել:

«Ուսուցչական լրագիրը» պետք ե ձգտի ավելի շատ դնել
սկզբունքային տեսական հարցեր:

Ինչ պետք ե անել տեղերում պլենումից հետո: Պլենու-
մում վոչ մի տարածաշնություն չկար այն մասին, վոր
պտք ե ստեղծել կուլտուրական շինարարության միասնական
պլան—դա անվիճելի յն միջմիութենական կաղմակերպու-
թյունների առջև այդ հարցը պետք ե դնի մեր միությունը:
Յեթե մեր մեջ տարածաշնություն չկա այն մասին, վոր բո-
լոր միությունների կուլտաշխատանքների մեջ պետք ե լնի
ուժեղ կապ և փոխադարձ ողնություն—ապա այդ հարցը պետք
ե դնել մեր միութենական կաղմակերպությունները: Բայց և
մենք մեղ պետք ե ասենք, վոր կուլտաշխատանքի թերադնա-
հատումը աժյմս կնշանակի լուսաշխատավորների կոմունիս-

ԼՈՒՍԱՇԻԻ 3-րդ ՊԼԵՆՈՒՄԻ ԳՐԱԳԱՐԱՆԻՑ ԼՈՒՅՍ ԵՆ
ՏԵՍԵԼ

1. ԱՐՈՒՆԵՆ—Պալքարենք գյուղի սոցիալիստա-կան վերակառուցման համար
2. 3-րդ պլենումի բանաձևեր և կոչեր
3. ՎՈՒԺԵՆԱ—Միութենական կուլտ աշխատանքի վերակառուցումը
4. Լ. ՄԵՆԱՆՈՇԵՆԱ և ՅԵ. ԳՈՄՈՆ—Ժողովրդ-ական կրթության կադրերի մասին

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0039236

[084]

4172 15 487.

636.

